

**НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ ПО МЕТЕОРОЛОГИЯ И ХИДРОЛОГИЯ
БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ**

МЕСЕЧЕН

БЮЛЕТИН

СЕПТЕМВРИ, 2007

СОФИЯ

УВАЖАЕМИ СПЕЦИАЛИСТИ И РЪКОВОДИТЕЛИ,

Вие разполагате с поредния месечен хидрометеорологичен бюлетин. В него е направен месечен обзор на основни процеси и явления от метеорологична, агрометеорологична, хидрологична и екологична гледна точка за територията на страната. Оперативната информация, набирана от националната мрежа на НИМХ, дава възможност за бърза и обща преценка на влиянието на тези явления и процеси върху различни сфери на икономиката и обществения живот, за вземане на оптимални управленски решения и повишаване на икономическата полза от стопанската дейност и комфорта на живота.

Месечният бюлетин се намира в ИНТЕРНЕТ на адрес: <http://www.meteo.bg>

Информацията в бюлетина не е пригодна за изследователски, юридически и бизнес цели. Подходяща информация за тези цели, преминала през стандартен контрол, може да се получи чрез официална заявка до НИМХ.

НАЦИОНАЛНИЯТ ИНСТИТУТ ПО МЕТЕОРОЛОГИЯ И ХИДРОЛОГИЯ

е основно оперативно и научноизследователско звено на БАН в областта на метеорологията и хидрологията с предмет на дейност:

метеорологични, агрометеорологични и хидрологични информации, данни и анализи за химическото и радиоактивното замърсяване на въздуха и водите;

краткосрочни, средносрочни и месечни прогнози на времето и водите и фенологичното развитие и формиране на добиви от земеделските култури;

изследвания по физика на облаците, валежите и активните въздействия върху тях;

обезпечаване с научно-приложни изследвания, експерименти, разработки и методики на различни дейности в селското стопанство, транспорта, енергетиката, строителството, туризма, проектирането, водното стопанство, търговията, екологията, гражданската защита и други изследователски работи в областта на природните и инженерните науки;

експертни оценки и експертизи при неблагоприятни хидрометеорологични явления и колебанията на климата;

обучение за степен "Доктор", специализанти и дипломанти в сферата на компетентност на НИМХ.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ПРЕГЛЕД НА ВРЕМЕТО

I.1. Синоптична обстановка

I.2. Температура на въздуха

I.3. Валежи

I.4. Силен вятър

I.5. Облачност и слънчево греене

I.6. Особени метеорологични явления

II. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА, ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ И ХОД НА ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

III. ЗАМЪРСЯВАНЕ НА ВЪЗДУХА

IV. СЪСТОЯНИЕ НА РЕКИТЕ

V. СЪСТОЯНИЕ НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ

I. ПРЕГЛЕД НА ВРЕМЕТО

1. СИНОПТИЧНА ОБСТАНОВКА

1–4.IX В приземния слой премина студен атмосферен фронт. След него, най-напред северно от страната, по-късно и над нея, налягането се повиши. Във височина премина слабо изразена барична долина. Потокът отначало беше от югозапад, след преминаването на долината – от запад. Проникна хладен въздух. Разви се мощна купесто-дъждовна облачност, на много места имаше краткотрайни валежи и силна гръмотевична дейност. Температурите чувствително се понижиха.

5–10.IX В приземния слой налягането се понижаваше и се формира циклонален център, който със студен фронт премина през страната. След преминаването на циклона налягането се повиши, потокът беше от северозапад и север. На 9.IX премина още един студен фронт. Във височина от северозапад на югоизток към Балканския полуостров се придвижи дълбок циклон, който, запълвайки се, се изтегли на североизток. В тила му нахлу сравнително студен въздух. Преваля дъжд, в планините над около 1800 m – сняг, който образува снежна покривка – на Черни връх 30 cm, на връх Ботев 18 cm. В края на периода в приземния слой се изгради временен баричен гребен, а във височина потокът беше от запад от сравнително топъл въздух. Преобладаваше слънчево време и температурите се повишиха.

11–13.IX Баричният гребен в приземния слой се разруши, формира се циклонален вихър, който със студен фронт премина бързо през страната от запад на изток и североизток. В тила му потокът беше от северозапад с голям баричен градиент. Във височина дълбок циклон с център над Германия бързо се придвижи на югоизток и потокът от югозападен се смени със северозападен. На много места преваля дъжд и беше доста ветровито. Температурите се понижиха с около 5 °C, а в централната и североизточната част от страната – с около 10 °C.

14–18.IX В приземния слой баричното поле беше безградиентно, относително високо в средата на периода. Във височина налягането се повиши и се изгради баричен гребен. Потокът беше от северозапад, запад и югозапад от все по-топъл въздух. Времето беше слънчево и температурите чувствително се повишиха.

19–21.IX В приземния слой налягането се понижи и в плитък циклон премина студен фронт. След него налягането бързо се повиши. На север от страната се формира област на високо налягане, която се разшири на юг. В периферията ѝ потокът на 20.IX беше от североизток, но след това отслабна. Във височина потокът в началото остана от югозапад. С разрушаването на баричния гребен и преминаването на плитка долина в края на периода той се смени със северозападен и проникна хладен въздух. На много места преваля дъжд, а в отделни райони имаше и интензивни валежи – в Чирпан 67 mm. Температурите чувствително се понижиха.

22–25.IX Баричното поле остана антициклонално, отслабвашо по стойност на налягането към края на периода. Във височина минаваше тилната част на барична долина и потокът беше от север. В края на периода от запад налягането започна да се повишава и потокът се обърна от запад–югозапад. Времето беше слънчево, но сравнително хладно – в Кюстендил, София и Кнежа минималните температури на 23 и 24.IX бяха около 2–3 °C, в Драгоман –1 °C. Постепенно температурите се повишиха.

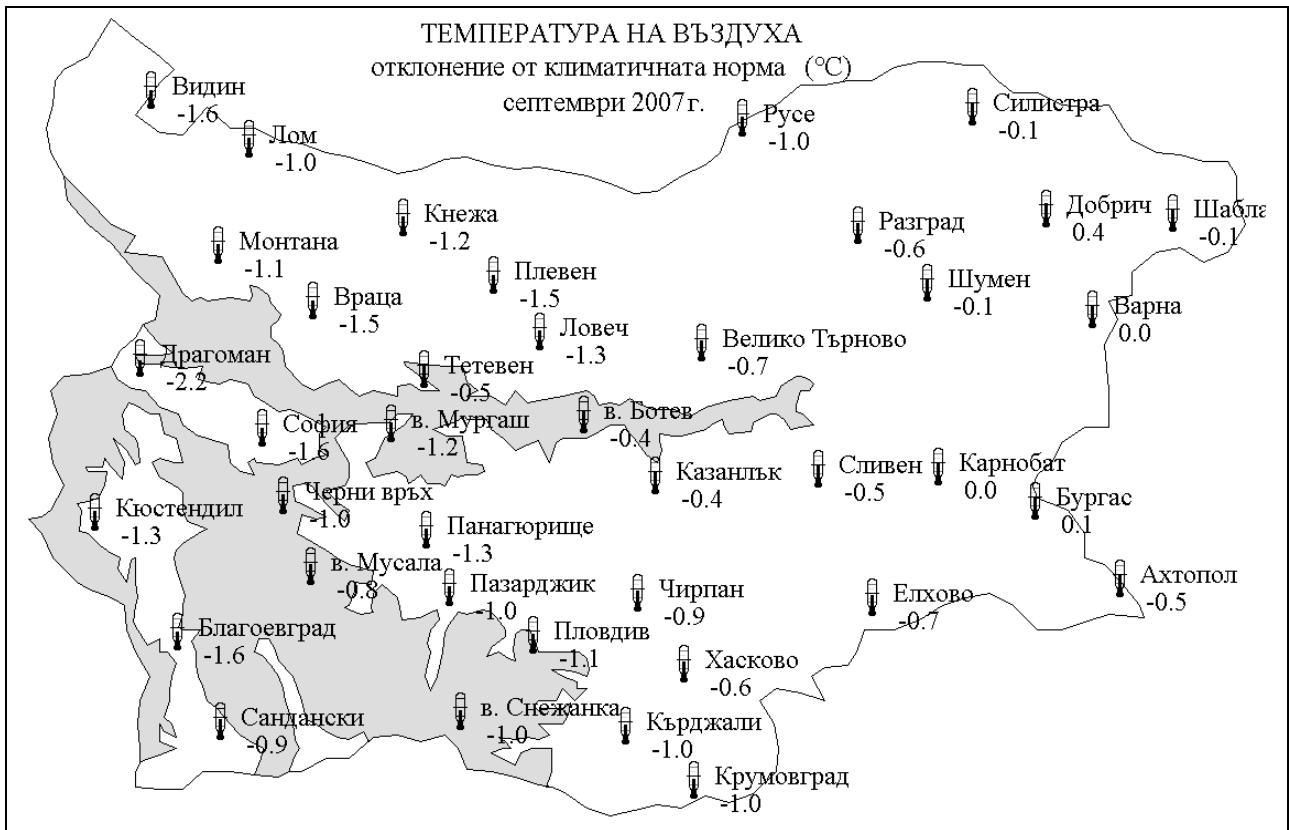
26–29.IX В приземния слой налягането продължи да се понижаваше и до страната достигна източната периферия на циклонален вихър. Центърът му от Северна Италия се премести на север, задълбавайки. В края на периода налягането се повиши. И във височина над Южна Франция се формира дълбок циклон, който също се придвижи на север. В челната му част потокът беше от югозапад, силен в средата на периода и по-слаб в края. Температурите се повишиха и на 28.IX максималните бяха между 28 и 33 °C, само по крайбрежието на морето по-ниски – между 22 и 25 °C.

30.IX В приземния слой и до 1500 m премина размит студен фронт с прояви само в югозападната половина от страната – краткотрайни валежи, на отделни места интензивни, и гръмотевична дейност.

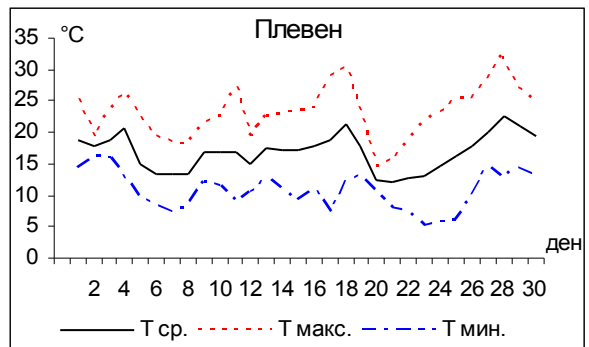
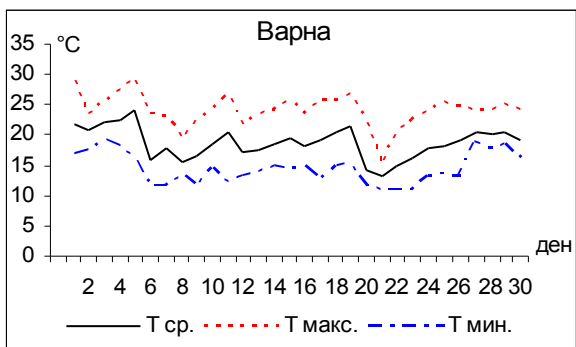
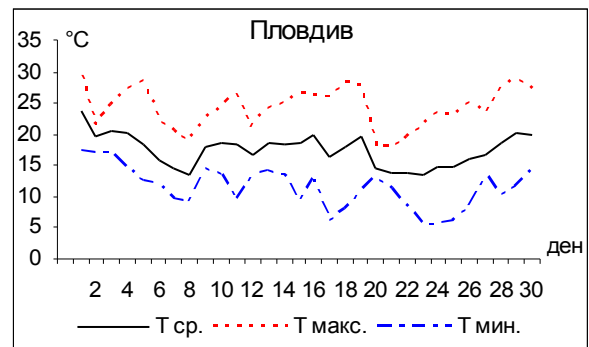
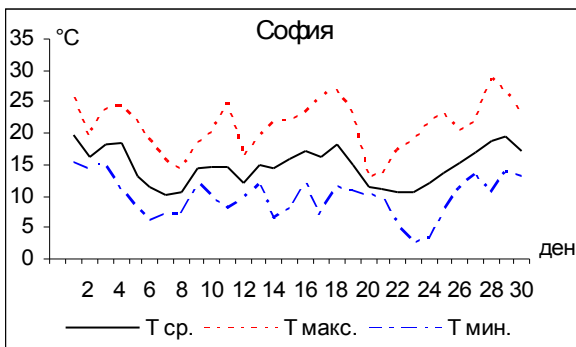
2. ТЕМПЕРАТУРА НА ВЪЗДУХА

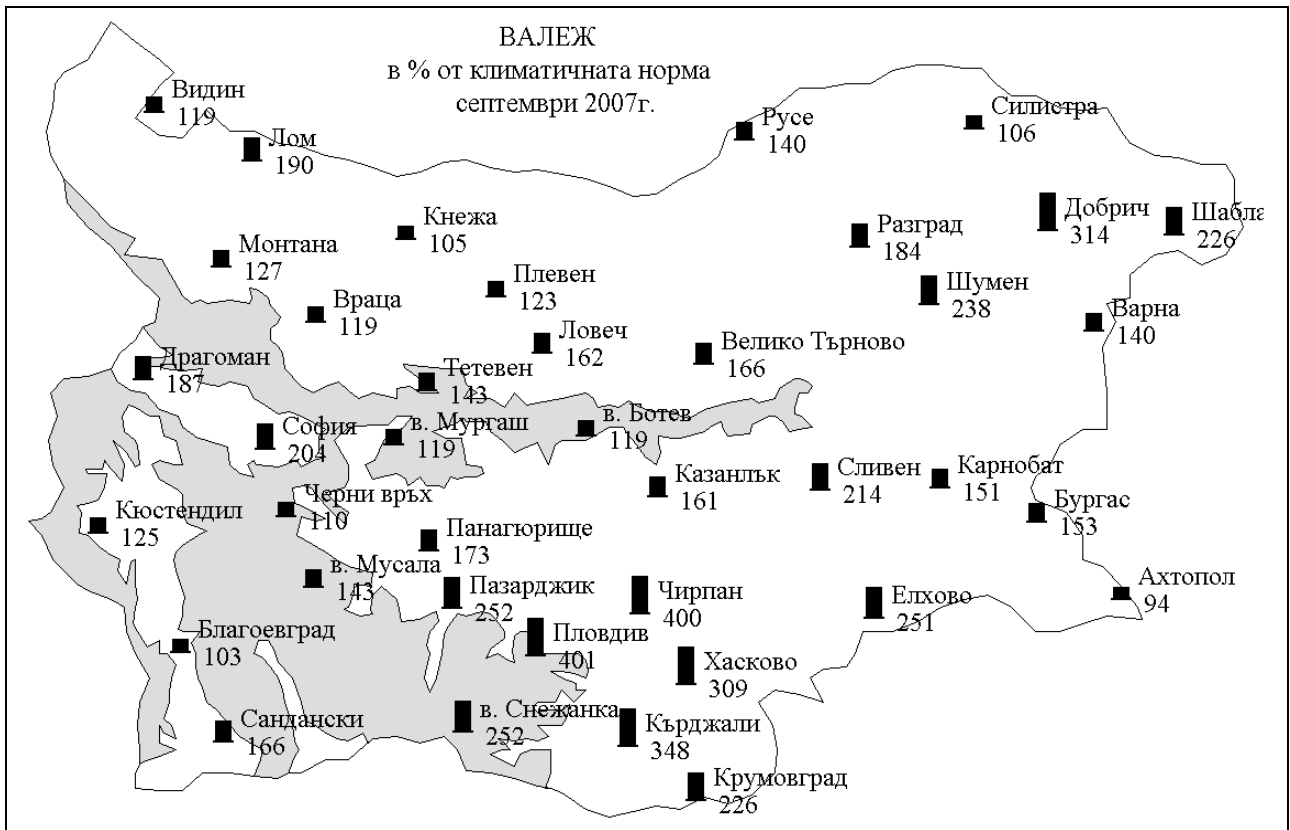
В началото на септември средноденоношните температури в повечето райони бяха между 18 и 21 °C, в югоизточните райони до 25 °C – близки до нормалните. Впоследствие те се понижиха и в Югоизточна България. Ново понижение на температурите имаше на 5 и до 8.IX те бяха между 12 и 17 °C, с 3–4 °C по-ниски от нормалните. В края на първото и през второто десетдневие температурите се повишиха и на 18.IX те бяха между 18 и 22 °C, с 2 до 4 °C по-високи от нормалните. На 20.IX температурите се понижиха и средноденоношните бяха между 12 и 17 °C. Към края на месеца имаше затопляне и температурите бяха по-високи от съответните норми – средноденоношните бяха между 19 и 23 °C.

Средните месечни температури са предимно между 16 и 19 °C, в Кюстендил 15.4 °C, в планинските райони между 6 и 10 °C, на вр.Мусала 1.5 °C, на вр. Ботев 4.2 °C. В по-голямата част на страната температурите са с около 1 °C по-ниски от нормалните. Близки до нормалните са температурите в източните райони.

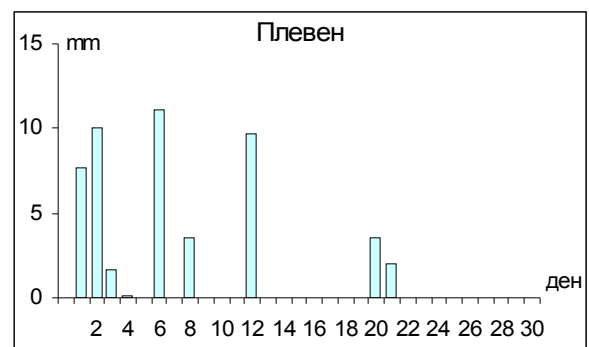
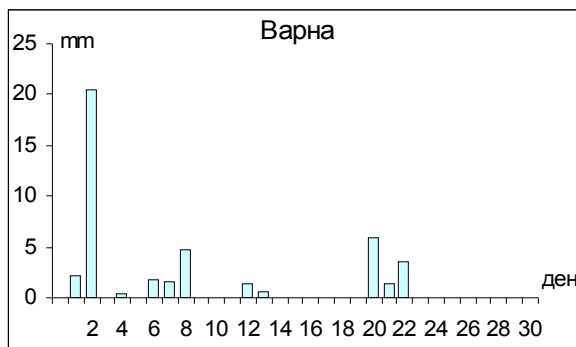
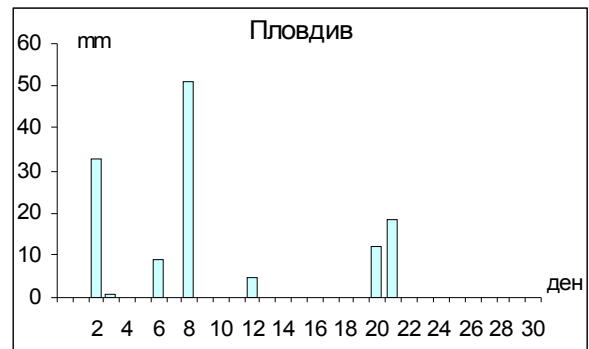
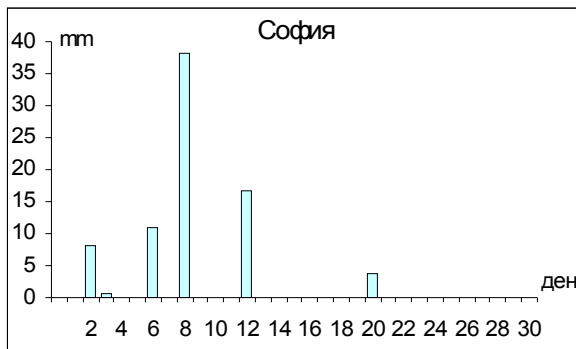

ХОД НА ТЕМПЕРАТУРАТА (°C) ПРЕЗ СЕПТЕМВРИ 2007 Г.

ВАЛЕЖИ (ММ) ПРЕЗ СЕПТЕМВРИ 2007 Г.

Най-високите температури през септември са между 28 и 33 °С, в Сандански 33.6 °С, в планините – между 15 и 20 °С, на вр.Мусала и на вр.Ботев 10.2 °С и бяха измерени предимно на 1, 19 или 28.IX, а най-ниските – между 3 и 8 °С, във Варна 10.8 °С, в планините – между –2 и 3 °С, на вр. Мусала –6.8 °С – около 8 и 23.IX.

3. ВАЛЕЖИ

През септември основните валежи паднаха през периода 1–8, около 12 и 20.IX.

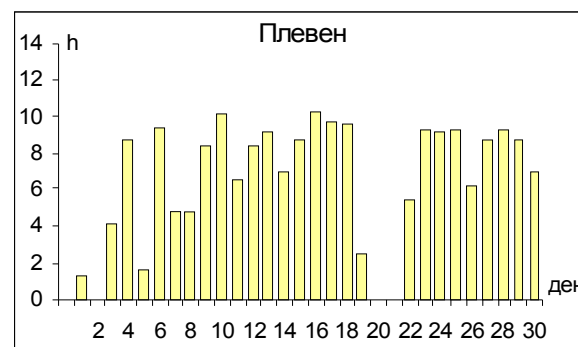
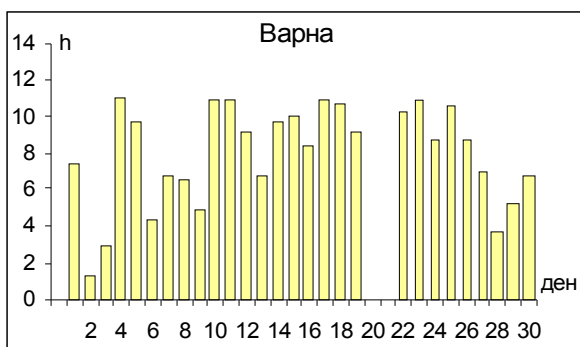
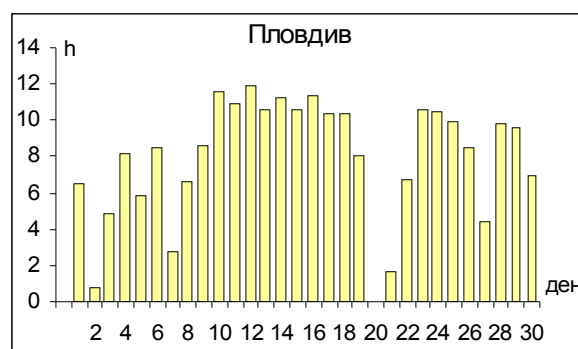
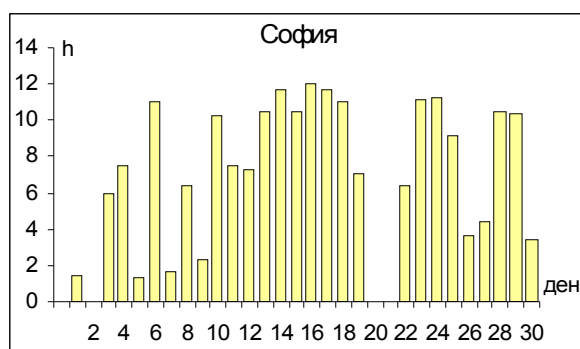
Броят на дните с валеж 1 mm и повече е между 4 и 8, в Добрич – 10, във Варна – 9. Валежът през септември от 1 до 4 пъти е бил повече от 10 mm. Максималният денонощен валеж в повечето райони е между 10 и 35 mm, в Кърджали – 68 mm, в Чирпан – 67 mm, в Пловдив – 51 mm, на вр.Ботев – 40 mm, в София – 38 mm и беше измерен предимно през първото десетдневие.

Сумата на валежите е предимно между 40 и 100 mm, на места в Тракийската низина и Родопската област – до 130 mm, на вр.Рожен – 134 mm, в Пловдив и Чирпан – 128 mm, т.е. между 100 и 400 % от нормата.

4. СИЛЕН ВЯТЪР

Условия за силен вятър (14 m/s и повече) имаше около 10 и 20.IX. Броят на дните със силен вятър е предимно до 4, в Русе 7, на вр. Ботев 10. Във Враца силен вятър не е дуhal.

СЛЪНЧЕВО ГРЕЕНЕ (ЧАСОВЕ) ПРЕЗ СЕПТЕМВРИ 2007 Г.

5. ОБЛАЧНОСТ И СЛЪНЧЕВО ГРЕЕНЕ

Средната облачност е между 4 и 5, планините – до 6.5 десети от небосвода и е повече от нормата. Броят на ясните дни (предимно между 5 и 10, в Сливен 13) е по-малко от нормата, а броят на мрачните дни (между 3 и 9, в планините между 7 и 13) е около и повече от нормата.

МЕТЕОРОЛОГИЧНА СПРАВКА ЗА МЕСЕЦ СЕПТЕМВРИ 2007 Г.

Станция	Температура на въздуха (°C)						Валеж (mm)				Брой дни с			
	Т _{ср.}	ΔТ	Т _{макс}	дата	Т _{мин}	дата	сума	Q/Qn (%)	макси- мален	дата	количество валеж (mm)		вятър ≥14m/s	гръм. бури
											≥1	≥10		
София	14.5	-1.6	28.5	28	2.4	23	78	204	38	8	5	3	1	5
Видин	15.9	-1.6	30.5	28	2.6	24	45	119	10	12	8	0	1	3
Монтана	16.6	-1.1	30.0	18	4.5	22	52	127	13	6	8	2	3	2
Враца	16.3	-1.5	29.2	18	6.0	22	65	119	15	21	7	3	0	2
Плевен	16.8	-1.5	32.1	28	5.0	23	49	123	11	6	8	2	5	3
В.Търново	16.6	-0.7	32.7	28	4.7	23	73	166	19	2	7	4	1	3
Русе	18.0	-1.0	33.5	28	6.5	23	57	140	28	2	6	1	7	2
Разград	16.3	-0.6	29.2	18	6.5	23	76	184	36	2	8	1	2	3
Добрич	16.6	0.4	30.2	19	6.1	23	97	314	30	4	10	4	1	4
Варна	18.4	0.0	29.4	5	10.8	22	43	140	20	2	9	1	2	2
Бургас	19.0	0.1	30.0	19	10.0	23	64	153	23	2	7	3	1	4
Сливен	18.0	-0.5	31.8	1	8.7	23	77	214	31	2	6	3	1	3
Кърджали	17.6	-1.0	31.3	1	6.7	25	115	348	68	2	6	4	4	5
Чирпан	17.6	-0.9	31.4	1	4.8	23	128	400	67	20	5	3	2	4
Пловдив	17.3	-1.1	29.5	1	5.5	24	128	401	51	8	6	4	4	7
Благоевград	16.4	-1.6	31.8	1	4.0	24	35	103	25	8	4	2	0	6
Сандански	19.1	-0.9	33.6	1	8.3	24	38	166	15	8	5	2	3	7
Кюстендил	15.4	-1.3	30.6	1	2.2	24	50	125	23	8	4	2	0	4
вр.Мусала	1.5	-0.8	10.2	19	-6.8	8	49	143	25	8	7	1	5	0
вр.Ботев	4.2	-0.4	10.2	19	-4.0	8	88	119	40	2	8	3	10	6

ΔТ – отклонение от месечната норма на температурата; Q/Qn – процентно отношение на месечната валежна сума спрямо нормата. Нормите са изчислени по данни за периода 1961–1990 г. * – не се измерва

6. ОСОБЕНИ МЕТЕОРОЛОГИЧНИ ЯВЛЕНИЯ

Краткотрайни мъгли са отбелязани около 4 и 21.IX в Драгоман, в отделни станции в крайдунавски райони и по Черноморското крайбрежие.

Гръмотевични бури са наблюдавани със сравнително голяма честота – в 13 деноночия от месеца (за сравнение такива имаше през 7 деноночия през септември 2006 г.). В 8 от тях гръмотевичната дейност бе с локален характер. В 5 деноночия (1, 2, 5, 19 и 30.IX) развитието им беше в над 6 области от страната.

На 1.IX следобед мълния уби 12-годишно момиче на нивата край с.Змеица, Смолянско.

Градушки са регистрирани от станциите на опорната метеорологична мрежа в 4 дни от месеца. Градовата буря на 1.IX нанесе сериозни щети в над 10 области в страната – най-вече в южните – Пловдивска, Старозагорска, Хасковска, Смолянска и Софийска. Градушка с големина до орех е паднала главно в районите на София: Люлин, Надежда, Връбница, Красна поляна, Илинден. В Казанлък тя е била с големина до яйце. Съобщаваше се за град с вятър, нанесъл големи щети по коли и имущество (надупчени санирани повърхности в кв."Обеля", София, счупени прозорци и др).

Опасни и особено опасни явления

Развилата се от 1.IX буря с градушки, силен вятър и проливен дъжд (Кърджали 68 mm за 12 часа, с.Арда, Смолянско 76 mm) и бурни ветрове (Кърджали 40 m/s, Пловдив и Хасково 20 m/s) е нанесла най-големи поражения върху реколта, транспорт, комуникации и имущество в отделни общини от Смолянска, Кърджалийска, Пловдивска, Старозагорска и Благоевградска области. От Доспат има съобщения за преминал **смерч** между 17 и 19 часа – 80% от къщите в община Доспат са засегнати, има и сгради с изцяло отнесени покриви. Гимназията в града е с изпочупени прозорци, силната буря е отлепила ламарината на покрива на джамията и стотици декари гори в областта са с изкоренени дървета (*според кмета*).

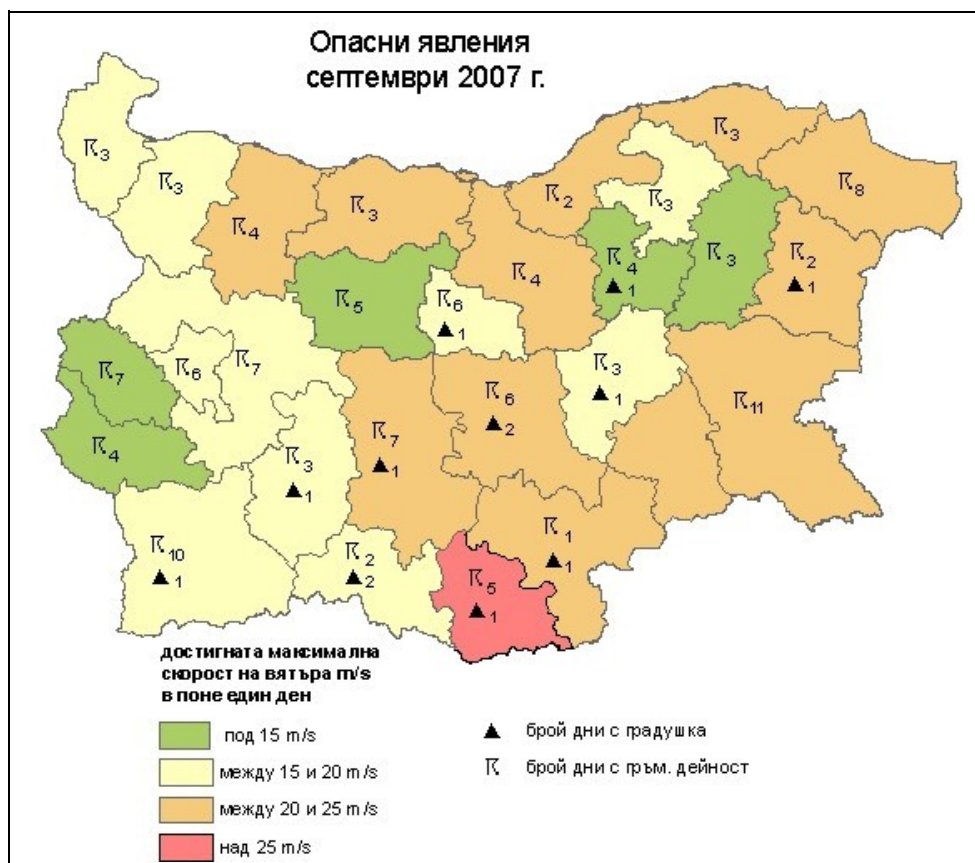
Щети от бурята на 1.IX в градския парк в Пловдив
(Сн. ПРЕСФОТО БТА)

Градушката от 1.IX в кв."Надежда" в София
(Сн. БГНЕС)

Градушката от 1.IX в Казанлък и нанесените щети от нея върху лека кола (Сн. Веселин Бонев)

II. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА, ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ И ХОД НА ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

1. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА

Вследствие на падналите в началото на септември значителни валежи, достигнали на места до 40–70 l/m² (Кърджали 78 l/m², Добрич 63 l/m², Хасково 40 l/m²), нивото на запасите от продуктивна влага в 50- и 100-сантиметровия почвени слоеве в по-голямата част от страната се подобри значително. Високото съдържание на влага в орния слой възпрепятстваше на много места в страната механизираното прибиране на реколтата и провеждането на сезонните почвообработки.

На 7.IX почвените влагозапаси при угарта в 50-сантиметровия почвен слой в по-голямата част от полските райони на страната бяха между 65 и 99 % от ППВ, като най-ниско, между 52 и 62 % от ППВ, бе съдържанието на продуктивна влага около агростанциите Капитановци, Силистра, Добруджански институт, Долен чифлик, Сандански и Свиленград.

Повишението на температурите от средата на второто десетдневие на месеца предизвика интензивно изпарение на водата от горните почвени слоеве. На 17.IX, при измерване на съдържанието на продуктивна влага при угарта в 20-сантиметровия почвен слой, който е от изключително важно значение за сеитбата на есенниците, бе установено, че то е най-ниско в районите около агростанциите Новачене, Капитановци, Сандански, Долен чифлик, Свиленград и Ръжево конаре (между 44 и 54% от ППВ), а най-високо беше съдържанието на вода в почвата в районите на Ловеч, Павликени и Шумен (между 88 и 98 % от ППВ).

В края на второто и началото на третото десетдневие на месеца настъпи понижение на температурите и промяна на агрометеорологичните условия. Вследствие на падналите интензивни валежи предимно в Югозападна България, нивото на почвените влагозапаси в еднометровия почвен слой се повиши значително и в по-голямата част от страната бе над 70 % от ППВ, като в районите с наднормени валежи (Чирпан 75 l/m², Пловдив 32 l/m², Кърджали 24 l/m²) достигна стойности, близки до ППВ.

На 27.IX при последното за месеца измерване на запасите от продуктивна влага в 50-сантиметровия почвен слой, в повечето райони на страната те бяха около оптималното количество. Най-добре запасени с влага бяха почвите в районите около София, Пловдив, Пазарджик, Сливен, Борима и Павликени, повече от 85 % от ППВ, а най-ниски, 51–61 % от ППВ, бяха влагозапасите в районите на агрометеорологичните станции Капитановци, Новачене, Д-р Йосифово, Казанлък, Главиница, Долен Чифлик, Сандански и Свиленград (вж. прил. карта). В края на септември влагозапасите в орния слой в повечето райони на страната позволяваха провеждането на сезонните почвообработки.

2. СЪСТОЯНИЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ

След сухото и горещо време в края на август, в началото на септември настъпи чувствително понижение на температурите и значителна промяна в агрометеорологичните условия. През по-голямата част от

първото и началото на второто десетдневие на месеца последните етапи от развитието на късните земеделски култури протичаха с по-забавени темпове при поднормени топлинни условия. Падналите валежи от дъжд и град унищожиха на места в Южна България част от тютюневата, плодовата и гроздова реколта. Значителни са щетите констатирани в района на Твърдица, където е паднал град с големина на яйце. Влажното и хладно за сезона време през първото десетдневие създаде предпоставка за развитието на патогени, влошаващи качеството на неприбраните от полето зеленчуци от късното полско производство (домати, пипер) и плодовете на есенно-зимните сортове овошки.

До средата на септември приключи развитието и на късните царевични посеви в полетата с по-голяма надморска височина. В Южна България през първата половина на месеца узряха фъстъците, бадемът и орехът.

В средата на второто десетдневие настъпи краткотрайна положителна промяна в агрометеорологичните условия. Слънчевото и топло време през втората половина на десетднешното, с максимални температури достигнали на места до 31–33 °С (Кнежа, Плевен, Ловеч, В.Търново, Благоевград и др.), оказа благоприятно въздействие върху процесите на зреене при късните овошки и винените сортове грозде.

В края на второто и началото на третото десетдневие отново настъпи лабилизирание на времето и рязко понижение на дневните температури, на места в Южна България с 10–12 °С. Падналите поройни валежи в южните райони на страната нанесоха нови, значителни щети по късните земеделски култури. В землището на Чирпан интензивните валежи унищожиха 30 % от площите с памук. В началото на третото десетдневие (23.IX) във високите полета на Югозападна България падна слаба слана.

През последната седмица на септември настъпилото подобрене на топлинните условия осигури възможност част от засетите посеви със зимни житни култури да встъпят във фаза поникване.

3. ХОД НА ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

Наднормените валежи през първото десетдневие на септември забавиха прибирането на късните окопни култури (слънчоглед, царевица, картофи и др) и провеждането на дълбока оран и предсеитбена подготовка на площите, предвидени за сеитба на есенниците.

В средата на септември настъпи подобрене на условията за извършване на агротехническите мероприятия, предхождащи есенната сеитба.

През третото десетдневие на месеца сравнително сухото време осигури възможност за по-ускорено провеждане на сезонните полски работи. На отделни места в Западна България започна сеитбата на ечемик, ръж и пшеница.

През втората половина на месеца с по-ускорени темпове протичаше гроздоберът, прибирането на плодовата и зеленчукова реколта.

III. ЗАМЪРСЯВАНЕ НА ВЪЗДУХА

1. ХИМИЧЕСКО ЗАМЪРСЯВАНЕ НА ВЪЗДУХА

Съдържанието на серен диоксид както и на фенол в атмосферата на София е по-ниско от еднократните и среднодневни пределно допустими концентрации (ПДК) и многогодишните средни месечни стойности (МСМС). Всички измерени концентрации на азотен двуокис са под еднократните и среднодневни ПДК, но са наблюдавани отделни стойности над МСМС. Приблизително всяко седмо измерване е по-високо от еднократната ПДК за сероводород в пункта на НИМХ, като всяко от тях е равно на 0.007 mg/m³. Няма стойности над МСМС. Наблюдавани са и дванадесет случая на слабо превишение на средноденоношната ПДК за същия показател.

В Бургас всички следени показатели за качеството на въздуха са под съответните ПДК и МСМС.

Във Варна са констатирани в два дни превишения на средноденоношната ПДК, като максимумът е на 11.IX и е 1.5 пъти над нормата.

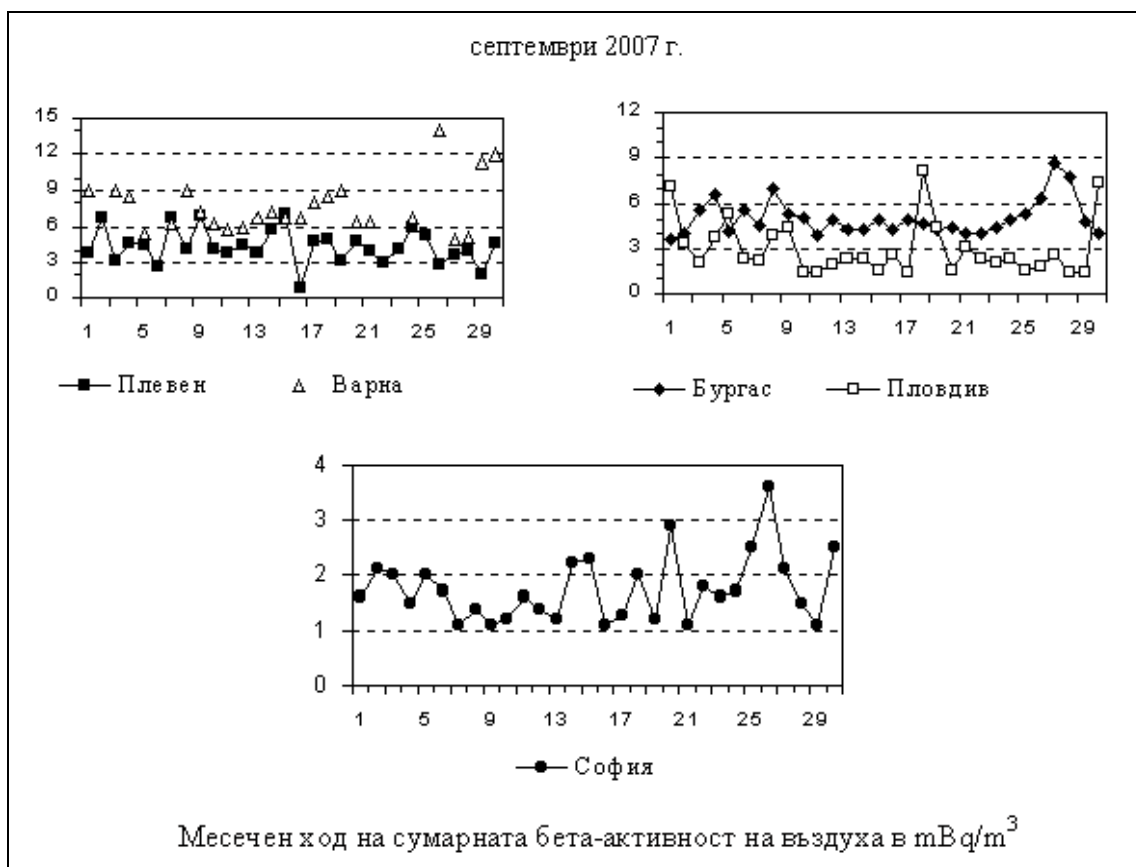
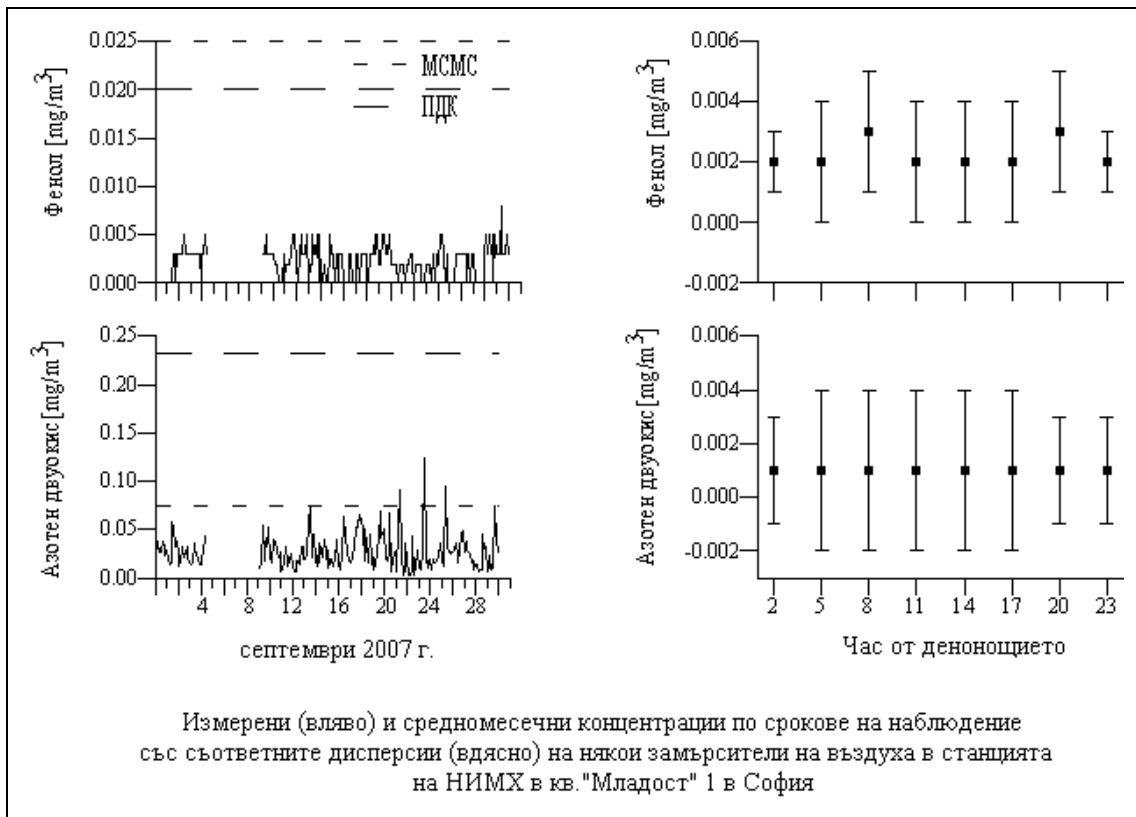
В Плевен са измерени в седем дни от месеца слаби превишения на средноденоношната ПДК за прах. Максимумът е на 17.IX.

В Пловдив са регистрирани в десет дни от месеца стойности, слабо надвишаващи средноденоношната ПДК за прах. Максимумът е на 18 и 26.IX.

2. КИСЕЛИННОСТ НА ВАЛЕЖИТЕ

Пробите за анализ на киселинността на валежа се събират 4 пъти в денонощието (на 6 часа) в 35 синоптични и 4 климатични станции на територията на цялата страна.

Средните месечни стойности на рН за пунктовете са в киселинната област на скалата в 85 % от всички станции, като най-киселинни са средномесечните стойности на вр.Мусала – рН=4.3, а най-алкални във Враца – рН=7.3.

3. РАДИОАКТИВНОСТ НА ВЪЗДУХА

Атмосферни проби за оценка на радиоактивността на атмосферата се обработват и измерват ежедневно в регионалните лаборатории от мрежата на НИМХ-БАН в София, Пловдив, Варна, Бургас и Плевен.

Средните месечни стойности на общата бета-радиоактивност на атмосферния аерозол в приземния въздушен слой, измерени 120 часа след пробовземането през септември 2007 г., варират от 1.7 до 7.7 mBq/m³, като са сравними с тези през предходния месец. Максималните дневни стойности също са сравними с тези през август. Стойностите на общата бета-радиоактивност на атмосферните отлагания и валежите са в границите на фоновите вариации за страната за всички станции от мрежата на НИМХ.

При графичното представяне на данните и при оценката на средните стойности са изключени дните, през които измерената активност е под минимално откриваемата, варираща от 1 до 4 mBq/m³ в зависимост от скоростта на броене на фона на апаратурата в различните районни лаборатории и спецификата на отделните проби.

IV. СЪСТОЯНИЕ НА РЕКИТЕ

През септември речният отток, общо за страната, намаля в сравнение с оттока през август. През по-голямата част от месеца наблюдаваните реки в страната протичаха с намаляващ отток, а някои от югоизточните останаха пресъхнали. Краткотрайно увеличаване на протичащите водни количества на някои реки беше регистрирано през първото и в началото на третото десетдневие на септември вследствие на падналите валежи през тези периоди. Повишението на речните нива беше по-съществено в западната половина на Дунавския водосбор и по-слабо в поречието на Янтра и в Беломорския водосборен басейн.

Общият обем на речния отток през септември намаля в Дунавския водосбор с 10 %, в Черноморския водосборен район около 2 пъти, а в Беломорския басейн се увеличи с 33 % в сравнение с август. Спрямо нормата за септември речният отток остана в Дунавския водосбор с 23 %, в Беломорския басейн с 30 % по-голям, а в Черноморския водосборен район около 2 пъти по-малък.

В Дунавския водосбор почти през целия септември нивата на реките се понижаваша. Повишаване беше наблюдавано само през периода 7–10.IX (в отделни дни при различните пунктове за наблюдение) на реките Искър в участъка Нови Искър–Ореховица и Малък Искър при Своде с 38 до 63 cm, Вит и Осъм по целите течения с 90 до 115 cm, Янтра и притоците на реката с 12 до 56 cm. Средномесечният отток на повечето наблюдавани реки в Дунавския водосбор през септември е по-малък в сравнение с оттока през август. С увеличен отток за месеца са реките Вит при Тетевен, Осъм при Ловеч, Росица при Севлиево и Янтра по цялото течение. В сравнение с нормата за септември средномесечният отток на почти всички реки в Дунавския водосбор е по-голям, с изключение на р.Искър в участъка Нови Искър–Кунино и Голяма река при Стражица.

В Черноморския басейн през септември оттокът на реките беше почти постоянен, с тенденция към намаляване. През месеца останаха пресъхнали реките Факийска при Зидарово и Средецка при Проход.

В Беломорския басейн през периодите 7–9 и 19–21.IX нивата на почти всички наблюдавани реки се повишиха с 8 до 38 cm. Средномесечният отток на тези реки, с изключение на р.Марица в участъка Радуил–Първомай и Тунджа при Елхово, остана по-голям в сравнение с оттока през август и надвиши с 30 % нормата за септември.

Общият обем на речния отток към крайните створове на по-големите реки в страната е 563 млн.m³, с 10 % по-малък от оттока през август и с 23 % над нормата за септември.

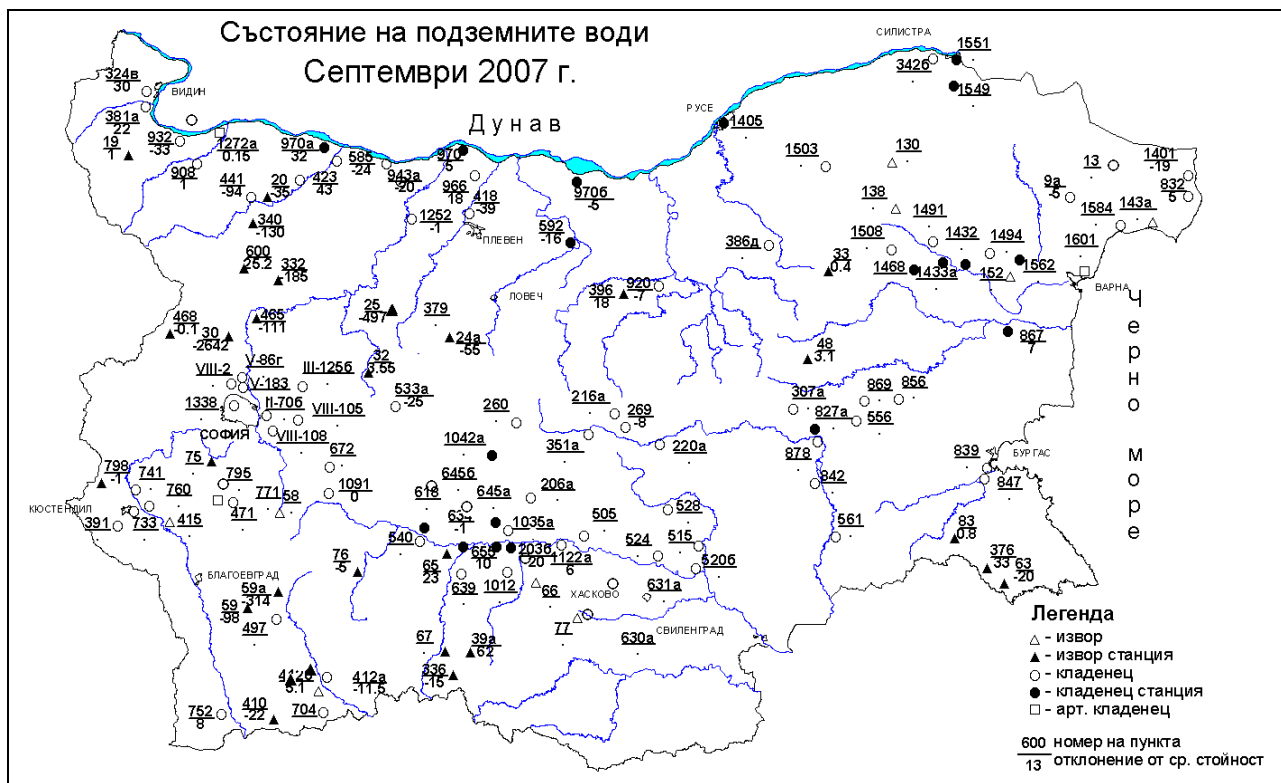
През септември нивото на р.Дунав в българския участък беше с тенденция към повишаване. Средномесечното ниво на реката по цялата дължина на участъка е със 141 до 172 cm по-високо в сравнение с август и е с 8 до 40 cm над нормата за септември.

Забележка: Данните са от 08 ч.

V. СЪСТОЯНИЕ НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ

През изминалия период изменението на дебита на изворите се характеризираше с големи пространствени вариации и слабо изразена тенденция на спадане. Понижение на дебита беше установено при 59 % от случаите. Най-съществено беше спадането в басейна на платото Пъстрина, в Искрецки и части от Разложки и Гоцеделчевски карстови басейни. В тези случаи средномесечните стойности на дебита на изворите са под 60 % (20–57 %) от стойностите през август. Повишение на дебита (104–156 %) спрямо средномесечните стойности през август беше установено при 11 наблюдателни пункта, като най-значимо беше то в част от Бистрец–Мътнишки и в Етрополски карстови басейни.

Пространствените вариации на измерените нива на подземните води в плиткозалягащите водоносни хоризонти (тераси на реките Дунав и притоците ѝ, Камчия, Марица, както и в някои низини и котловини) нямаха добре изразена тенденция на изменение. Понижението на водните нива спрямо август беше с 1 до 94 cm. Най-съществено беше понижението на нивата на места в терасите на реките Дунав, Огоста и Вит. Повишението на водните нива (от 1 до 43 cm) беше най-съществено за подземните води на места в терасите на Дунав, Огоста и Горнотракийската низина.

Нивата на подземните води в сарматския водоносен хоризонт на Североизточна България имаха разнообразие на вариациите с отклонения от средните стойности за август от -19 до 5 cm и с по-добре изразена тенденция на спадане.

Повиши се дебитът на подземните води в обсега на Ломско–Плевенската депресия с 0.15 l/s.

В изменението на запасите от подземни води през септември беше установена слабо изразена тенденция на спадане при 59 % от случаите. Понижението на водните нива с 3 до 330 cm спрямо нормите и средномногогодишните месечни стойности беше най-голямо за подземните води на места в терасите на реките Дунав, Вит и Тунджа, в Кюстендилска котловина, в сарматския водоносен хоризонт на Североизточна България, както и в приабонската система в обсега на Пловдивския грабен. Понижението на дебита, с отклонения от нормите от 0.38 до 1030 l/s, беше най-голямо в басейна на северното бедро на Белоградчишката антиклинала, Ловешко–Търновски, Котленски, Бобошево–Мърводолски и Разложки карстови басейни, южната зона от разпространението на хотрив-баремския водоносен хоризонт на Североизточна България, както и в басейна на Преславската антиклинала. В тези случаи дебитът на изворите е от 9 до 50 % от нормите за септември. Покачването на дебита с отклонения от месечните норми от 2.00 до 374 l/s беше най-голямо в Бистрец–Мътнишки и част от Настан–Триградски карстови басейни, както и в басейна на Тетевенска антиклинала. В тези случаи нарастването на дебита е от 173 до 195 % от нормите за септември. Повишението на водните нива (с 3 до 218 cm) спрямо нормите и средномногогодишните месечни стойности е най-съществено за подземните води на места в терасите на р.Марица, в Горнотракийската низина и Сливенската котловина, в малм-валанжката водоносна система на Североизточна България, както и в сарматския водоносен хоризонт на същия район на страната.

Генерален директор НИМХ ст.н.с. д-р К. Цанков
Телефон: 988-38-35
Факс: 988-03-80, 988-44-94
Телефонна централа: 975-39-86, 87
1784 София, бул. "Цариградско шосе" 66

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

Отговорен редактор ст.н.с. д-р П. Симеонов
Отговорен секретар н.с. Ист. д-р Т. Маринова
ст.н.с. д-р Л. Латинов
ст.н.с. д-р В. Казанджиев
ст.н.с. д-р Ек. Бъчварова
ст.н.с. д-р М. Мачкова
н.с. Ист. Кр. Младенов
гл. експ. П. Димитрова
Редакция и компютърна подготовка Б. Калчева

ПОДГОТВИЛИ МАТЕРИАЛИТЕ ЗА БРОЯ

Част I. Л. Кумчева, ст.н.с. д-р Л. Латинов
Част I.б. ст.н.с. д-р П. Симеонов, н.с. д-р И. Господинов, гл. експ. П. Димитрова
Част II. Д. Жолева, Я. Маринова, ст.н.с. д-р В. Казанджиев
Част III. н.с. Бл. Велева, н.с. Ист. д-р М. Коларова, Л. Йорданова
н.с. Ист. д-р Н. Вълков
Част IV. инж. Г. Здравкова, инж. Б. Христов
Част V. ст.н.с. д-р М. Мачкова
Част VI. ст.н.с. д-р П. Симеонов

Печат М. Пашалийски
Формат 70/100/8
Поръчка – служебна
Тираж 25
Печатница при НИМХ

© Национален институт по метеорология и хидрология, БАН
София, 2007